

ลดอายุผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จาก 18 ปี เหลือ 15 ปี?

ขยายสิทธิให้เสียงเยาวชนมีความหมาย วรรณ เลิศรัตน์

HIGHLIGHTS

- การชุมนุมประท้วงของเยาวชนที่ทรงพลังต่อเนื่องตลอดช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา สะท้อนว่าเยาวชนขาดช่องทางการมีส่วนร่วมที่เป็นทางการและมีความหมาย หากไม่เร่งแก้ไข ปัญหาและความต้องการของเยาวชนจะไม่ได้รับการตอบสนอง เป็นอุปสรรคต่อพัฒนาการของเยาวชน ทั้งยังจะเร่งความขัดแย้งแบ่งขั้วในสังคมและบ่อนทำลายเสถียรภาพทางการเมือง
- การลดอายุผู้มีสิทธิเลือกตั้งจาก 18 ปี เหลือ 15 ปี จะเพิ่มทรัพยากรทางการเมืองให้เยาวชนช่วงอายุดังกล่าวกว่า 2.4 ล้านคนให้เท่าเทียมกับประชากรช่วงอายุอื่นมากขึ้น ทำให้ฝ่ายการเมืองผู้กำหนดนโยบายรับฟังและตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของพวกเขายิ่งขึ้น ถือเป็นวิธีขยายช่องทางการมีส่วนร่วมที่พื้นฐานและตรงไปตรงมาที่สุด
- เยาวชนอายุ 15 ปีขึ้นไปควรมีสิทธิเลือกตั้ง เพราะถูกศาลสั่งลงโทษอาญาได้แล้ว รับจ้างงานได้แล้วและมีโอกาสเสียภาษีมากขึ้น นอกจากนี้ เยาวชนที่ยังอายุน้อย ก็ยังต้องรับผลการตัดสินใจประเด็นระยะยาว จึงควรมีสิทธิร่วมตัดสินใจ
- การลดอายุผู้มีสิทธิเลือกตั้งถือเป็น 'เทรนด์' แห่งศตวรรษที่ 21 ในการสร้างอนาคตของเยาวชน ประชาธิปไตย และสังคม โดยหลายประเทศดำเนินการแล้วในการเลือกตั้งทุกระดับ เช่น ออสเตรเลีย และหลายประเทศดำเนินการเฉพาะในระดับท้องถิ่น เช่น เอสโตเนีย

ที่มา: The101.world

ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาเยาวชนไทยจำนวนมากสามารถแสดงออกและเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างกระตือรือร้นและทรงพลัง ส่งเสียงดัง กึกก้องที่สุดเท่าที่เคยปรากฏในรอบหลายทศวรรษ แม้สังคมไทยจะ ‘ได้ยิน’ เสียงของเยาวชนแจ่มชัด แต่เสียงนั้นกลับไม่เคยถูก ‘รับฟังและตอบสนอง’ จากผู้กำหนดนโยบายรัฐเท่าที่ควร - เรียกได้ว่าเป็นเสียงที่ ‘ได้ยินแต่ไม่ถูกรับฟัง’ ดังแต่ไร้ความหมาย

หากเป็นแบบนี้ต่อไป ปัญหาที่เยาวชนผู้เป็นอนาคตของชาติเผชิญจะไม่มีวันถูกแก้ไขได้อย่างเหมาะสม ความไม่พอใจ ความขัดแย้งแบ่งขั้ว และความไม่ลงรอยระหว่างคนต่างรุ่นในสังคม จะทวีความรุนแรงขึ้น ขณะที่ระบอบการเมืองก็จะขาดเสถียรภาพและความชอบธรรม ยากนักที่ประเทศไทยจะมีอนาคตอันสดใสดังงาม

ถ้าสังคมไทยยังอยากก้าวไปข้างหน้า คงถึงเวลาที่เราต้องร่วมกันสร้างระบอบการเมืองซึ่งรับฟังเสียงของเยาวชนอย่างจริงจังตามสิทธิที่พวกเขาพึงมี หนึ่งในเครื่องมือในการสร้างระบอบเช่นนั้นคือการ ‘ลดอายุขั้นต่ำของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง’ ให้เยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปีมีโอกาสส่งเสียงผ่านการเลือกตั้งอย่าง ‘เสมอภาค’ กับคนกลุ่มอื่นในสังคม

ศูนย์ความรู้นโยบายเด็กและครอบครัว (คิด for คิดส์) โดย 101 PUB และ สสส. ชวนผู้อ่านสำรวจปัญหาของระบอบการเมืองไทยที่ทำให้เสียงเยาวชนไร้ความหมาย พร้อมทั้งทำความเข้าใจและขบคิดถึงความจำเป็นความเหมาะสมในการลดอายุผู้มีสิทธิเลือกตั้งในประเทศไทยจาก 18 ปีในปัจจุบันให้เหลือ 15 ปี

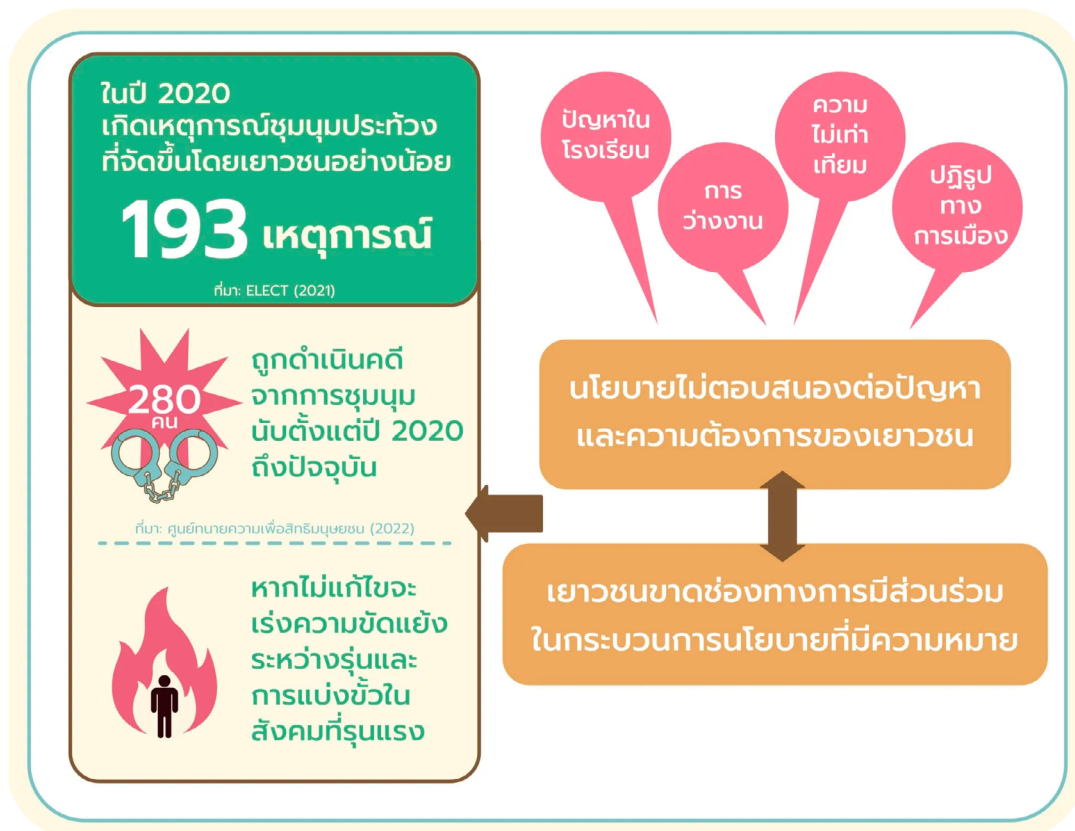
การประชุมประท้วงสะท้อนว่า เยาวชนขาดช่องทาง การส่งเสียงที่มีความหมาย

ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา เยาวชนไทยมักต้องส่งเสียงหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านการชุมนุมประท้วงและการเรียกร้องบนโลกออนไลน์ โดยในปี 2020 เกิดการชุมนุมประท้วงที่จัดขึ้นโดยเยาวชนอย่างน้อย 193 เหตุการณ์¹ แม้จะยังไม่พบตัวเลขดังกล่าวของปี 2021 แต่การประชุมประท้วงจำนวนมากจากที่เกิดขึ้นทั้งหมดกว่า 1,516 ครั้ง² ก็มีเยาวชนเป็นผู้จัดหรือมีส่วนร่วม

จริงอยู่ว่าการส่งเสียงผ่านช่องทางที่ไม่เป็นทางการเหล่านี้เป็นเรื่องธรรมดาที่ขาดไปไม่ได้ในระบอบประชาธิปไตย แต่วิธีเช่นนี้มักกดดัน

ให้รัฐบาลรับฟังและเปลี่ยนแปลงนโยบายได้จำกัด³ หากเสียงของเยาวชนไม่ถูกรับฟังเป็นเวลานาน ปัญหาและความต้องการของพวกเขาจะไม่ได้ได้รับการตอบสนอง ส่งผลให้พวกเขาไม่สามารถพัฒนาตัวเองและเติมเต็มความฝันของตนได้อย่างเต็มที่

ยิ่งไปกว่านั้น ยังจะส่งผลกระทบต่อความไม่พอใจ ขัดแย้งแบ่งขั้ว และไม่ลงรอยระหว่างคนต่างรุ่นในสังคมให้ฝังรากลึก โดยเฉพาะเมื่อรัฐบาลพยายามดำเนินคดีและใช้ความรุนแรงเพื่อกดปราบการส่งเสียงของเยาวชน อย่าลืมว่าตั้งแต่ปี 2020 ถึงปัจจุบัน รัฐบาลดำเนินคดีการเมืองกับ

เยาวชนไปแล้วไม่น้อยกว่า 280 คน⁴ ในปี 2021 เพียงปีเดียว รัฐบาลยังใช้กำลังสลายการชุมนุมมากถึง 60 ครั้ง เป็นเหตุให้มีเยาวชนเสียชีวิต 1 คน และบาดเจ็บอย่างน้อย 88 คน⁵

นี่เป็นปัญหาที่สังคมไทยต้องแก้ไข... การแก้ไขไม่ใช่แค่กดดันให้รัฐบาลหยุดกดปราบเยาวชนเท่านั้น แต่อาจเริ่มจากการตั้งหลักเข้าใจว่าการชุมนุมของเยาวชนมีสาเหตุพื้นฐานมาจากระบบการเมืองขาดช่องทางให้พวกเขาส่งเสียง

หรือมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายอย่างเป็นทางการและมีความหมาย เพราะเมื่อรัฐบาลไม่ได้ฟังเสียง จึงกำหนดนโยบายไม่ตอบสนองปัญหาของเยาวชน และเมื่อระบอบไม่มีช่องทางให้สะท้อนปัญหาเหล่านั้น ก็เท่ากับผลักให้เยาวชนต้องลงถนนหรือก่นด่าอยู่บนโลกโซเชียล

เมื่อตั้งหลักได้ดังนี้แล้ว คงต้องมาขบคิดร่วมกันต่อไปว่าเราจะสร้างระบบการเมืองให้รับฟังเสียงของเยาวชนมากขึ้นได้อย่างไร?

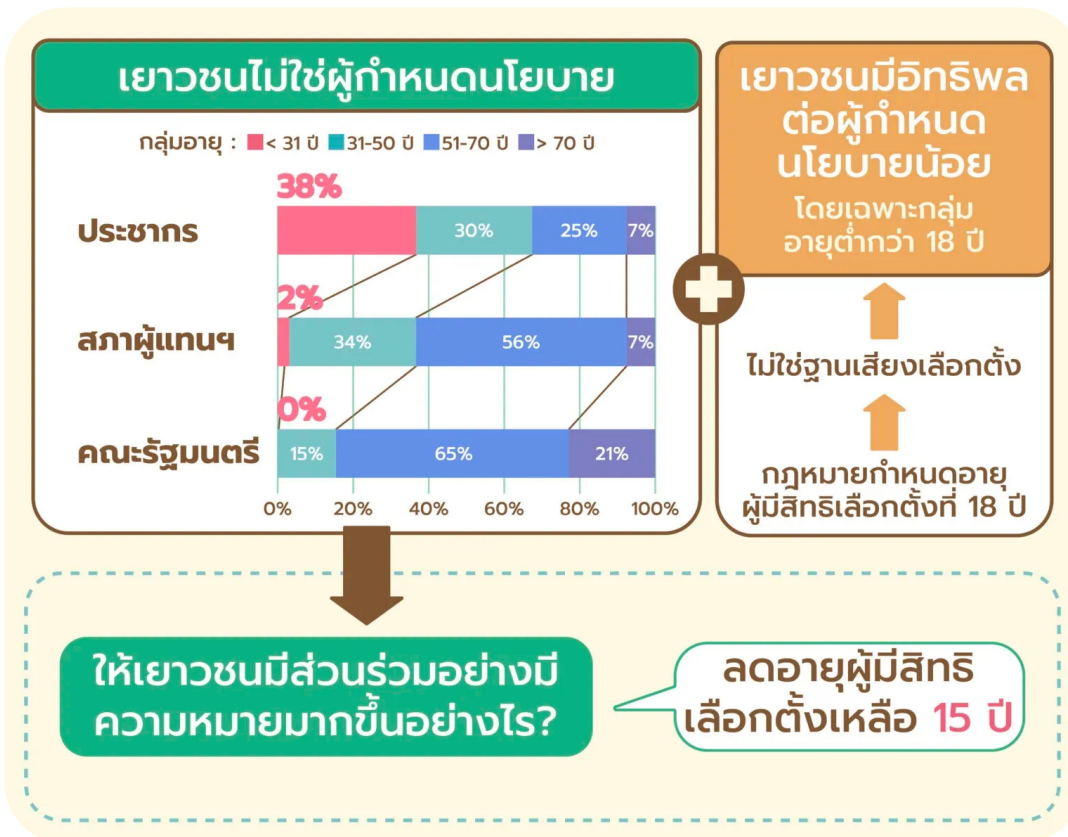
ระบบการเมือง ‘ของคนแก่’ โดยคนแก่ เพื่อคนแก่’ ยากจะเหลียวแลเยาวชน

ระบบการเมืองไทยขาดช่องทางให้เยาวชนส่งเสียงอย่างมีความหมาย เพราะโดยพื้นฐานแล้วเป็นระบบการเมือง ‘ของคนแก่ โดยคนแก่ เพื่อคนแก่’

ภายใต้ระบบนี้ เยาวชนแทบไม่มีผู้แทนจากรุ่นตนเองเป็นผู้กำหนดนโยบาย จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี 2021 แม้ประเทศไทยมีประชากรอายุไม่เกิน 30 ปีสูงถึง 24.5 ล้านคน หรือคิดเป็น 38% ของจำนวนประชากรทั้งหมด⁶ แต่สภาผู้แทนราษฎรไทยชุดปัจจุบันกลับมีสมาชิก (ส.ส.) ที่อายุไม่เกิน 30 ปีเพียง 12 คนจากทั้งหมด 500 คน หรือคิดเป็นแค่ 2% เท่านั้น⁷ ขณะที่คณะรัฐมนตรีก็ไม่มีรัฐมนตรีแม้แต่คนเดียวที่มีอายุในช่วงข้างต้น⁸

ซ้ำร้าย เยาวชนยังมีอิทธิพลต่อผู้กำหนดนโยบายต่างวัยเหล่านั้นได้น้อย โดยเฉพาะเยาวชนที่อายุต่ำกว่า 18 ปี เพราะรัฐธรรมนูญบัญญัติให้ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง อย่าลืมว่า ‘คะแนนเสียง’ แทบจะเป็นทรัพยากรทางการเมืองเพียงอย่างเดียวที่เยาวชนสามารถมีเท่าเทียมกับคนแก่ได้ (ทรัพยากรอื่น เช่น เงิน อำนาจหน้าที่การงาน และเครือข่ายอุปถัมภ์) เมื่อปราศจากสิทธินี้ เยาวชนก็ไร้ซึ่งทรัพยากรที่ฝ่ายการเมืองผู้กำหนดนโยบายต้องการ จึงมีโอกาสสูงที่เสียงของเยาวชนจะไร้ค่าสำหรับพวกเขา

ลองสังเกตว่าประเด็นนโยบายที่เยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปีเป็นผู้เรียกร้องเป็นหลัก เช่น ชีวิตในโรงเรียน การสอบเข้ามหาวิทยาลัย

การขาดแหล่งเล่น-แหล่งเรียนรู้ และความรุนแรงต่อเด็กและเยาวชน แทบไม่เคยถูกรัฐบาลใดหยิบยกขึ้นมาพูดคุยและพัฒนานโยบายตอบสนองอย่างจริงจัง เพราะพวกเขาไม่ใช่ฐานเสียงในการเลือกตั้ง

หากไม่เปลี่ยนแปลงอะไรเลย เยาวชนกลุ่มนี้ก็จะยิ่งไม่ถูกเหลียวแลมากขึ้นในอนาคต เนื่องจากการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงวัยจะส่งผลให้ฐานเสียงผู้สูงวัยมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น เสียงของเยาวชนที่ไม่ใช่ฐานเสียงอยู่แล้วก็จะยิ่งถูกรับฟังจากระบบการเมืองน้อยลงเรื่อยๆ

หนึ่งในวิธีพื้นฐานและตรงไปตรงมาที่สุดในการเปิดช่องทางให้เยาวชนส่งเสียงได้อย่างมีความหมายจึงควรเริ่มจากจุดนี้ คือให้เยาวชนอายุ

ต่ำกว่า 18 ปีมีสิทธิเลือกตั้งได้ โดย คิด for คิดส์ เสนอให้ลดอายุผู้มีสิทธิเลือกตั้งเหลือ '15 ปี' ครอบคลุมสิทธิการเลือกตั้ง ส.ส. สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น ตลอดจนสิทธิการออกเสียงประชามติ การเข้าชื่อต่อรัฐสภาและสภาท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมทางการเมืองทางตรงอื่นๆ

เปลี่ยนระบอบการเมืองของคนแก่ให้กลายเป็นระบอบการเมืองของทุกคน เปลี่ยนเสียงเยาวชนให้ 'ได้ยินแล้วถูกรับฟัง ดังแล้วมีความหมาย' ต่อนโยบายสาธารณะ

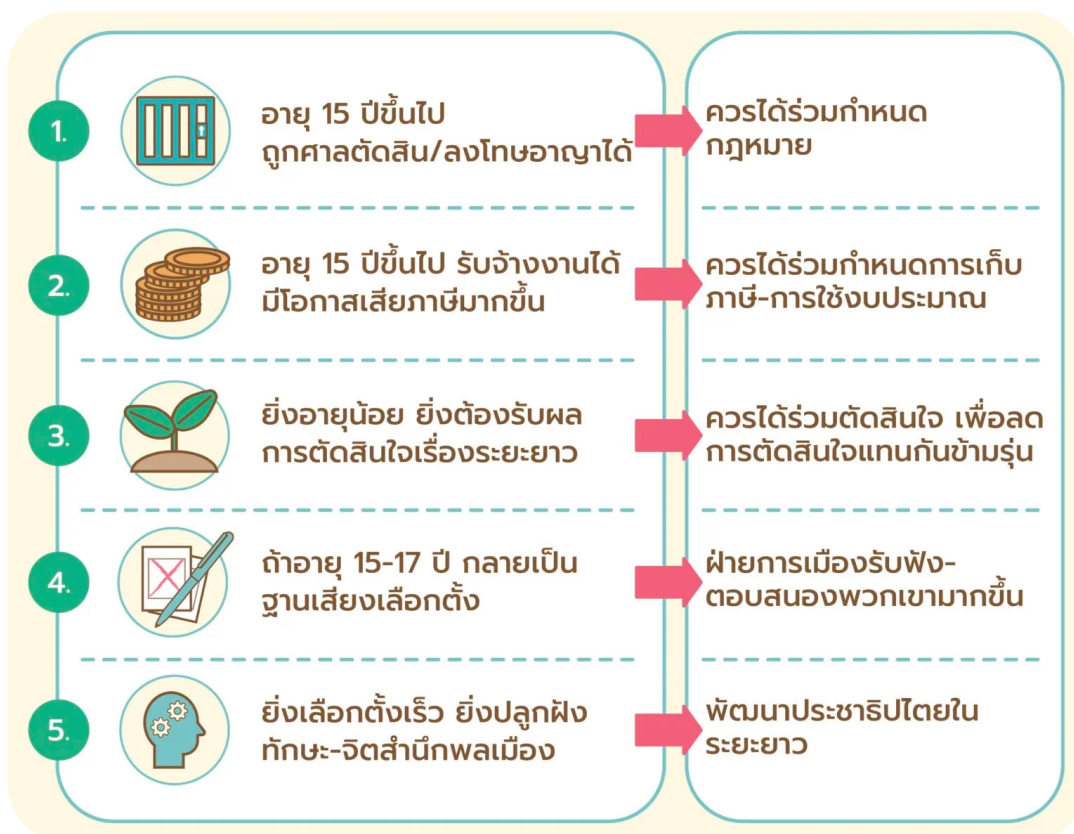
ทำไมควรลดอายุผู้มีสิทธิเลือกตั้งเหลือ 15 ปี?

เยาวชนอายุ 15-17 ปีควรมีสิทธิเลือกตั้งเพื่อให้เสียงของพวกเขาในฐานะพลเมืองถูกรับฟังอย่าง 'เสมอภาค' กับพลเมืองกลุ่มอื่นมากขึ้น การลดอายุเพื่อขยายสิทธินี้ช่วยให้ได้สัดส่วนกับหน้าที่และความรับผิดชอบตามช่วงวัยด้วยเหตุผลอย่างน้อย 3 ข้อ

1. เยาวชนอายุ 15 ปีขึ้นไปถูกศาลสั่งลงโทษอาญา (ริบทรัพย์ปรับกักขังจำคุก) ได้แล้ว จึงควรมีสิทธิร่วมกำหนดกฎหมาย ซึ่งอาจถูกนำมาใช้ตัดสินความผิดและลงโทษตนเอง ผ่านการเลือกตั้งผู้แทนเข้าไปพิจารณาร่างกฎหมายและการเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมาย

2. เยาวชนอายุ 15 ปีขึ้นไปรับจ้างงานได้แล้ว¹⁰ และมีโอกาสเสียภาษีมากขึ้น จึงควรต้องมีสิทธิร่วมกำหนดการจัดเก็บภาษีและการใช้งบประมาณ ซึ่งตนเองต้องร่วมจ่ายด้วยรายได้จากน้ำพักน้ำแรง ผ่านการเลือกตั้งผู้แทนเข้าไปพิจารณาร่างกฎหมายภาษีและงบประมาณ รวมถึงเลือกและควบคุมฝ่ายบริหารที่กำหนดนโยบายใช้จ่ายต่างๆ

3. เยาวชนยังอายุน้อย ยังต้องรับผิดชอบต่อผลกระทบจากการตัดสินใจประเด็นนโยบายระยะยาว เช่น นโยบายสิ่งแวดล้อมผังเมืองและการศึกษานานกว่าและมากกว่า จึงควรมีสิทธิร่วมตัดสินใจ

เพื่อให้พวกเขาได้กำหนดอนาคตของตนเอง
ลดการตัดสินใจแทนกันข้ามรุ่น

นอกจากนี้ การลดอายุผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
เหลือ 15 ปียังจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทั้งเยาวชน
เองและสังคมวงกว้างใน 2 มิติสำคัญ

ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว การลดอายุจะส่งผล
ให้ฝ่ายการเมืองรับฟังเยาวชนอายุ 15-17 ปีเพิ่มขึ้น
เพราะถือครองคะแนนเสียงที่ฝ่ายการเมือง
มุ่งหวัง ทำให้เกิดนโยบายที่ตอบสนองปัญหาและ
ความต้องการของเยาวชนผู้เป็นอนาคตของชาติ
มากขึ้น ซึ่งย่อมส่งผลสืบเนื่องช่วยแก้ปัญหาและ
พัฒนาสังคมทั้งในปัจจุบันและอนาคตตามไปด้วย

ในอีกมิติหนึ่ง การลดอายุจะเสริมสร้างการ
พัฒนาประชาธิปไตย เพราะยิ่งเยาวชนได้เลือกตั้งเร็ว
ก็จะยิ่งได้ปลูกฝังทักษะและจิตสำนึกพลเมืองใน
ระบอบประชาธิปไตยเข้มแข็งขึ้น โดยผลการ
ศึกษาในประเทศที่ลดอายุผู้มีสิทธิเลือกตั้งแล้ว
พบว่า ประชากรกลุ่มที่ได้สิทธิเลือกตั้งมาตั้งแต่
ก่อนอายุ 18 ปีมีแนวโน้มจะออกไปใช้สิทธิเลือก
ตั้งเป็นประจำ รวมถึงเชื่อมั่นและสนับสนุนระบอบ
ประชาธิปไตยในระยะยาวมากกว่ากลุ่มที่ไม่มีสิทธิ
หลังอายุ 18 ปีบริบูรณ์แล้ว¹¹

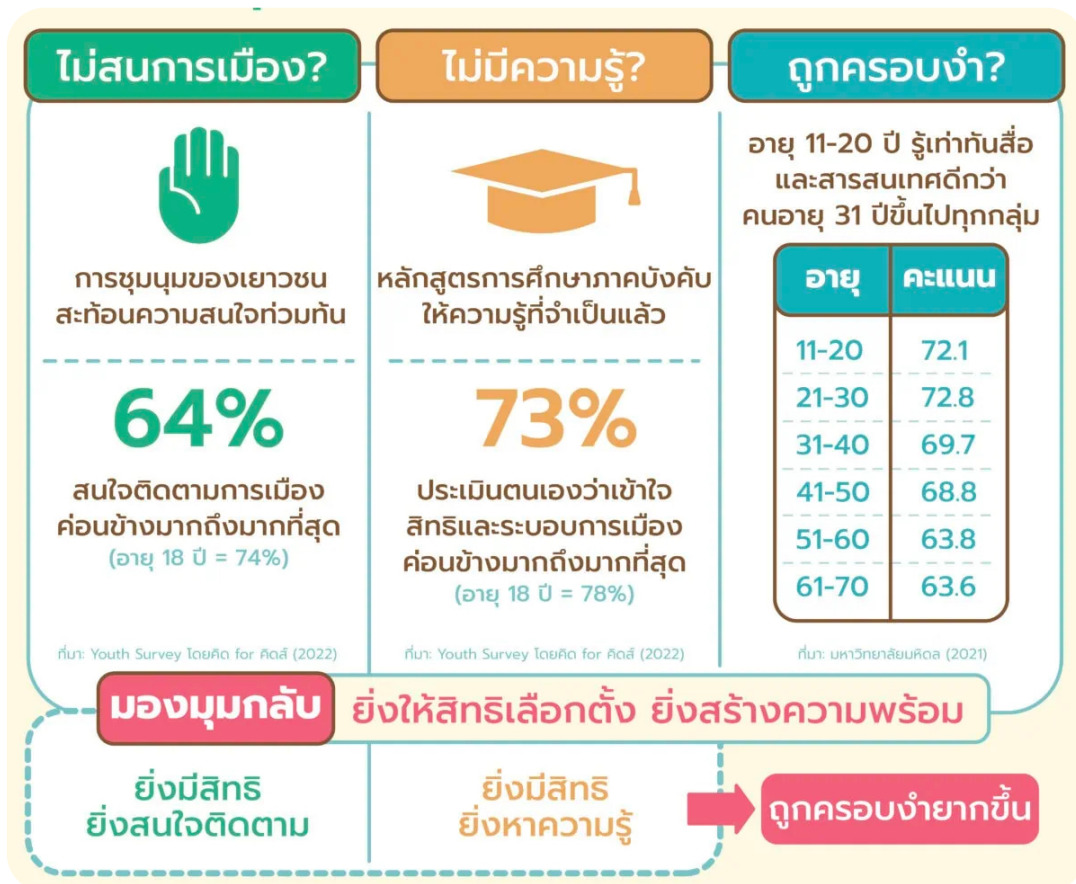

ตอบสารพัดเหตุผล... อายุ 15-17 ปี ไม่พร้อมเลือกตั้ง?

แม้เยาวชนอายุ 15-17 ปี จะควรมีสิทธิเลือกตั้งด้วยเหตุผลข้างต้น แต่ความพยายามลดอายุผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหลายประเทศมักถูกโต้แย้งว่าเยาวชนช่วงอายุนั้นยังไม่มี 'คุณสมบัติ' เพียงพอจะใช้สิทธิ หรือเป็นผู้เลือกตั้งที่มีคุณภาพต่ำกว่าประชากรกลุ่มอื่นที่อายุสูงกว่า เพราะไม่สนใจติดตามการเมือง ขาดความสามารถและความรู้ที่จำเป็น และมักถูกครอบงำได้ง่าย

คำถามคือเยาวชนอายุ 15-17 ปีขาดคุณสมบัติจริงหรือไม่?

ไม่สนใจการเมืองจริงหรือไม่?: การชุมนุมประท้วงและการเรียกร้องบนโลกออนไลน์ในช่วงที่ผ่านมาสะท้อนถึงความสนใจติดตามการเมืองของเยาวชนได้เป็นอย่างดี ผลเบื้องต้นของการสำรวจเยาวชนกว่า 25,000 คนทั่วประเทศเมื่อเดือนที่ผ่านมาโดย คิด for คิดส์ ก็พบว่าเยาวชนอายุ 15-17 ปีมากถึง 64% สนใจติดตามการเมืองค่อนข้างมากถึงมากที่สุด เป็นสัดส่วนที่ต่ำกว่าเยาวชนอายุ 18 ปีเพียงประมาณ 10%¹²

ไม่มีความสามารถและความรู้จริงหรือไม่?: งานวิจัยด้านพัฒนาการทางสมองในวัยรุ่นพบว่ามนุษย์อายุราว 16 ปีมีพัฒนาการในด้านการตัดสินใจที่ไม่ต้องใช้ความเร่งรีบ (cold-cognition) อย่างการเลือกตั้งสมบูรณ์เต็มที่แตกต่างจากผู้ใหญ่¹³

ในกรณีของประเทศไทย เยาวชนอายุ 15 ปียังเป็นวัยที่จบหรือกำลังจะจบการศึกษาภาคบังคับ (ม.3) ซึ่งหลักสูตรควรให้ความรู้และฝึกทักษะพลเมืองที่จำเป็นแล้ว¹⁴ จากการสำรวจเยาวชนของ คิด for คิดส์ เยาวชนอายุ 15-17 ปีถึง 73% ก็ประเมินตนเองว่าเข้าใจประเด็นเรื่องสิทธิเสรีภาพและระบอบการเมืองค่อนข้างมากถึงมากที่สุด เป็นสัดส่วนที่ต่ำกว่าเยาวชนอายุ 18 ปีเพียง 5%¹⁵

ถูกครอบงำได้ง่ายจริงหรือไม่?: แม้งานวิจัยด้านพัฒนาการทางสมองชี้ว่าคนที่อายุน้อยมีแนวโน้มจะถูกกดดันและตกอยู่ใต้อิทธิพลของคนรอบข้างได้ง่ายกว่า¹⁶ แต่ในมิติการถูกครอบงำจากสื่อและข้อมูล มหาวิทยาลัยมหิดล (2021) ศึกษาพบว่าเยาวชนไทยอายุ 11-20 ปีสามารถรู้เท่าทันและประเมินความน่าเชื่อถือของสื่อและข้อมูลได้ดีกว่าประชากรอายุ 31 ปีขึ้นไปทุกกลุ่ม¹⁷

จะเห็นได้ว่าเยาวชนอายุ 15-17 ปีสนใจและมีความรู้ต่ำกว่า และอาจถูกครอบงำได้ง่ายกว่าเยาวชนอายุ 18 ปีที่มีสิทธิเลือกตั้งอยู่ในปัจจุบันเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งมีได้มีนัยสำคัญนัก

อยากชวนมองมุมกลับปรับมุมมองด้วยการที่เยาวชนอายุ 15-17 ปีสนใจและมีความรู้น้อยกว่า ก็เพราะพวกเขายังไม่มีสิทธิเลือกตั้งและมีส่วนร่วมทางการเมืองนั่นเอง หากพวกเขาได้มีสิทธิก็จะสนใจติดตามการเมืองมากขึ้น แสวงหาความรู้เพิ่มขึ้น แล้วถูกครอบงำมากขึ้นในที่สุด... ฉะนั้น อย่าคิดว่าต้องรอจนพวกเขามีคุณสมบัติพร้อมแล้วค่อยให้สิทธิ แต่ควรเริ่มให้สิทธิเพื่อพัฒนาให้พวกเขาพร้อมยิ่งขึ้น

และที่จริงโดยหลักพื้นฐานของการเลือกตั้งแล้ว เราก็ไม่สามารถชี้ว่าใครเป็นผู้เลือกตั้งไร้คุณภาพได้ เสียงเลือกตั้งของทุกคนที่ 'พึงมีสิทธิ' ล้วนแล้วแต่มีคุณค่าเท่าเทียมกัน ลองนึกดูว่าคำกล่าวที่ว่า "เสียงของคนที่พึงมีสิทธิที่อายุ 17 ปีมีคุณภาพน้อยกว่าคนที่อายุ 70 ปี" จะต่างอะไรกับคำกล่าวที่ว่าเสียงของคนจบ ม.3 มีคุณภาพน้อยกว่าคนจบปริญญาโท หรือเสียงของคนจนมีคุณภาพน้อยกว่าคนรวย

หลายประเทศลดแล้ว และกำลังผลักดัน ในอีกหลายประเทศ

การลดอายุผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ต่ำกว่า 18 ปี
นี่ถือเป็น 'เทรนด์' แห่งศตวรรษที่ 21 เพื่อสร้าง
อนาคต - ทั้งอนาคตของเยาวชน อนาคตของ
ประชาธิปไตย และอนาคตของสังคม ประเทศ
ส่วนใหญ่ที่ดำเนินการแล้วเป็นประเทศในแถบลาติน
อเมริกาและยุโรป โดยลดอายุลงไปที่ 16 ปี และ
อาจแบ่งรูปแบบการลดอายุได้เป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

1. ให้เยาวชนอายุ 16 ปีขึ้นไปเลือกตั้งได้
ทุกระดับ ทั้งระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับ
เหนือชาติ (สหภาพยุโรป) เช่น ออสเตรีย บราซิล
อาร์เจนตินา คิวบา เอกวาดอร์ มอลตา และนิการากัว

2. ให้เยาวชนอายุ 16 ปีขึ้นไปเลือกตั้ง
ได้เฉพาะในระดับท้องถิ่นเท่านั้น เช่น เยอรมนี
(บางรัฐ) สวิตเซอร์แลนด์ (บางรัฐ) เอสโตเนีย
สกอตแลนด์ และเวลส์¹⁸

ล่าสุดเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม ปี 2022
ที่ผ่านมา เบลเยียมก็เพิ่งเห็นชอบให้ลดอายุผู้มี
สิทธิเลือกตั้งรัฐสภายุโรป (European Parliament)
เหลือ 16 ปี¹⁹

ขณะเดียวกัน ข้อเสนอนี้ก็กำลังถูกผลักดัน
จากองค์กรเยาวชน NGO ที่สนับสนุนเยาวชน

อายุ 16 ปี เลือกตั้งได้ทุกระดับ

ออสเตรีย

บราซิล

อาร์เจนตินา

คิวบา

เอกวาดอร์

มอลตา

นิการากัว

อายุ 16 ปี เลือกตั้งระดับท้องถิ่นได้ (ระดับชาติ 18 ปี)

เยอรมนี
(บางรัฐ)

สวิตเซอร์แลนด์
(บางรัฐ)

เอสโตเนีย

สกอตแลนด์ *

เวลส์ *

* อายุ 16 ปี เลือกตั้งรัฐสภาสกอตแลนด์/เวลส์ได้
แต่เลือกตั้ง ส.ส.สหราชอาณาจักรไม่ได้

ล่าสุด

เมื่อวันที่ 19 พ.ค. 2022
เบลเยียมลดอายุ
ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
รัฐสภายุโรปเหลือ 16 ปี

แค่ลดอายุเลือกตั้งยังไม่พอ

- ลดอายุผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
- เพิ่มช่องทางมีส่วนร่วมทางตรง-ออนไลน์
- เลือกตั้ง-ให้อิสระ-เพิ่มบทบาทสภาเด็กฯ

ตลอดจนพรรคการเมืองสายกลาง กลาง-ซ้าย และกรีน (Green politics) ในอีกหลาย ประเทศทั้งสหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์และประเทศในภูมิภาคยุโรป โดยในปี 2011 สหประชาชาติสภาแห่งสภายุโรป (Parliamentary

Assembly of the Council of Europe) มีมติสนับสนุน ให้รัฐสมาชิกทั้ง 47 ประเทศสำรวจความเป็นไปได้ ในการลดอายุผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกระดับเหลือ 16 ปี²⁰

ขยายสิทธิให้เยาวชน 2.4 ล้านคน ได้ลงเสียง อย่างมีความหมาย

หากเทียบจากตัวอย่างในต่างประเทศ จะเห็นว่าข้อเสนอให้ลดอายุผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในประเทศไทยจาก 18 เหลือ 15 ปีเป็นข้อเสนอ ที่ก้าวหน้ากว่าข้อเสนอในประเทศส่วนใหญ่ทั่วโลก แต่ข้อเสนอนี้ นับว่าสมเหตุสมผลกับบริบทของ สังคมไทย ตามเกณฑ์อายุรับโทอาญาและอายุ รับจ้างงาน ประกอบกับความจำเป็นในการแก้ ปัญหาของเยาวชนช่วงวัยดังกล่าวและพัฒนา ประชาธิปไตยให้เข้มแข็งอย่างเร่งด่วน

การลดอายุตามข้อเสนอนี้จะเพิ่มจำนวน เยาวชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งกว่า 2.4 ล้านคนหรือเพิ่มขึ้น 4.6% จากจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในปัจจุบัน ส่วนในกรณีที่ลดอายุเหลือ 16 ปี จะเพิ่มจำนวน 1.6 ล้านคนหรือ 3.1% และถ้าลดอายุลงปีเดียว เหลือ 17 ปี จะเพิ่มจำนวน 8.1 แสนคนหรือ 1.6%

แม้การเลือกตั้งอาจมิใช่ช่องทางเดียวหรือ ช่องทางที่ดีที่สุดในการส่งเสียงไปยังรัฐบาล แต่ ก็นับว่าเป็นช่องทางพื้นฐานที่สุดภายใต้ระบอบ ประชาธิปไตยแบบตัวแทน การลดอายุผู้มีสิทธิ เลือกตั้งเพื่อให้เยาวชนอายุ 15-17 ปี ได้ส่งเสียง ผ่านคุหาเลือกตั้งจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการทำให้ เสียงของเยาวชนถูกรับฟังและมีความหมายต่อ นโยบายสาธารณะยิ่งขึ้น

เชิงอรรถ

1. ข้อมูลจาก ELECT (2021)
2. ข้อมูลจาก Mob Data Thailand (2022)
3. ดูเพิ่ม: Zeynep Tufekci, "Do Protests Even Work?: It sometimes takes decades to find out," The Atlantic, June 24, 2020, <https://www.theatlantic.com/technology/archive/2020/06/why-protests-work/613420/> (accessed June 8, 2022)
4. ข้อมูลจากศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน (2022)
5. ข้อมูลจาก Mob Data Thailand (2022)
6. ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2021)
7. ข้อมูลหลังประกาศรับรองผลเลือกตั้งในปี 2019 จาก Inter-Parliamentary Union [IPU] Parline: Global Data on National Parliaments
8. ข้อมูลรวบรวมโดย คิต for คิตส์
9. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 73-76
10. พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 (1998) มาตรา 44
11. Jan Eichhorn and Johannes Bergh, "Lowering the Voting Age to 16 in Practice: Processes and Outcomes Compared," Parliamentary Affairs 74, July 2021, 513-515.
12. ข้อมูลจาก Youth Survey โดย คิต for คิตส์ (2022)
13. Laurence Steinberg, "Let science decide the voting age," NewScientist, October 8, 2014, <https://www.newscientist.com/article/mg22429900-200-let-science-decide-the-voting-age/> (accessed June 8, 2022)
14. ข้อมูลจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2008)
15. ข้อมูลจาก Youth Survey โดย คิต for คิตส์ (2022)
16. Laurence Steinberg, "Cognitive and affective development in adolescence," Trends in Cognitive Sciences 9 (2), February 2005, 71.
17. ข้อมูลจากมหาวิทยาลัยมหิดล (2021)
18. เยาวชนอายุ 16 ปีขึ้นไปสามารถเลือกตั้งสมาชิกสภาสกอตแลนด์และเวลส์ได้ แต่ยังไม่เลือกตั้ง ส.ส. ของสหราชอาณาจักรไม่ได้
19. AFP, "Belgium lowers voting age to 16 for European Parliament elections," Euronews, May 20, 2022, <https://www.euronews.com/2022/05/20/belgium-lowers-voting-age-to-16-for-european-parliament-elections> (accessed June 11, 2022).
20. Parliamentary Assembly of the Council of Europe Resolution 1826, adopted by the Assembly (26th Sitting) on June 23, 2011, Paragraph 7.2

ผู้วิจัยหลัก

วรธร เลิศรัตน์

ติดต่อ

voradon.lerdrat@gmail.com

contact.101pub@gmail.com

นักวิจัยนโยบายฯ ประจำ 101 PUB ที่ขอขอบคุณ
เรื่องการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมทั้ง
ไทย-เทศ อยากเห็นสังคมที่คนทุกคนมีความหมาย
กันดีอยู่ดี ยุติธรรม และอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมเกลียว

ศูนย์ความรู้นโยบายเด็กและครอบครัว (คิด for คิดส์)

ศูนย์วิจัยและสื่อสารความรู้เพื่อตอบโจทย์อนาคต มุ่งวิเคราะห์ ออกแบบ
เผยแพร่ความรู้ และขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะด้านเด็ก เยาวชน
ครอบครัว และการเรียนรู้ เพื่อเป็นฐานสนับสนุนทางวิชาการให้กับสำนัก
สนับสนุนสุขภาวะเด็ก เยาวชน และครอบครัว สสส. และภาคีเครือข่าย

 www.kidforkids.org

 คิด for คิดส์

 @101_PUB

 @101_pub

 contact.101pub@gmail.com